

Centrum Oost

Concept gebiedsagenda 2019

Gebiedsagenda 2019 tot 2022 Centrum Oost

Inleiding

Voor u ligt de gebiedsagenda 2019-2022 van gebied Centrum Oost. De gebiedsagenda voor de komende vier jaar is gemaakt door de gemeente Amsterdam samen met bewoners, ondernemers, instellingen en andere partijen. We gebruiken de agenda om de gebiedspecifieke opgaven goed mee te laten wegen in beleidskeuzen die wij als stad maken. Op basis van de gebiedsanalyse, het coalitieakkoord en participatie met bewoners en betrokken partijen zijn de ontwikkelingen, opgaven en kansen van een gebied vertaald naar prioriteiten en doelstellingen. Hiermee signaleren de stadsdelen wat er buiten speelt en leeft en agenderen we de belangrijkste opgaven in gebied Centrum Oost. Deze gebiedsagenda laat zien wat we de komende vier jaar gezamenlijk willen bereiken. In de gebiedsplannen zijn de prioriteiten en doelstellingen vertaald naar concrete activiteiten.

Aanleiding

Een nieuw Amsterdams stadsbestuur betekent ook nieuwe gebiedsagenda's voor alle gebieden in de stad. In een gebiedsagenda staan de prioriteiten van een gebied voor een periode van 4 jaar: waar willen bewoners, ondernemers, partners en de gemeente in een gebied aan werken de komende jaren?

De basis voor de gebiedsagenda is de gebiedsanalyse. De gebiedsanalyse beschrijft eens in de vier jaar een gebied op basis van statistieken, onderzoeken en de kennis van de professionals die in de gebieden werken. De gebiedsanalyse beschrijft in het kort de situatie op een groot aantal thema's, variërend van de bevolkingsontwikkeling tot de toenemende drukte in de stad. In de gebiedsanalyse worden de belangrijkste onderwerpen in een gebied zichtbaar. Deze onderwerpen worden "getoetst" onder andere in de online buurtenquête en tijdens gesprekken met bewoners, ondernemers en andere betrokkenen.

Uit de gebiedsanalyse, de online buurtenquête, en de verschillende gesprekken zijn prioriteiten opgesteld voor de gebiedsagenda. De prioriteiten zijn een weergave van de belangrijkste opgaven in een gebied. Iedere prioriteit is vertaald in maximaal vier doelstellingen.

Totstandkoming van de gebiedsagenda samen met bewoners en ondernemers

Online buurtenquête

Om te achterhalen wat er in de buurten van stadsdeel Centrum leeft voert Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) sinds 2015 op verzoek van stadsdeel Centrum jaarlijks de Buurtenquête uit. In deze enquête worden vragen gesteld over uiteenlopende onderwerpen, een enkele keer worden vragen uit eerdere edities herhaald om vergelijkingen in de tijd mogelijk te maken.

De ervaringen, meningen en suggesties van bewoners, ondernemers en mensen die in het Centrum werken zorgen samen voor een goed beeld van wat er leeft in de buurten van het stadsdeel.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode van 8 mei tot en met 5 juni 2018. Respondenten konden de vragenlijst invullen als bewoner, ondernemer, of werkende in de buurt. In totaal hebben 4.895 mensen uit stadsdeel Centrum aan het onderzoek meegedaan.

Als eerste kregen respondenten de gelegenheid aan te geven welk probleem of welke zaak de gemeente als eerste zou moeten aanpakken in de buurt. Van de 2327 respondenten uit Centrum-Oost hebben er 130 geen antwoord gegeven op deze vraag (6%). De antwoorden die gegeven zijn hebben betrekking op alom bekende problemen in de binnenstad zoals de aanpak van (overlast van) drukte, het tegengaan van eenzijdig winkelaanbod, handhaving tegen overlast gevend gedrag in de openbare ruimte (van bijvoorbeeld fietsers, voetgangers, toeristen, mensen met psychische- of psychiatrische problemen), de aanpak van drank- en drugs gerelateerde overlast, het tegengaan van overlast van het autoverkeer (inclusief taxi's, toeristenbussen en vrachtverkeer en de wens voor een autoluwe binnenstad), de aanpak van vervuiling, geluids- of stankoverlast, en overlast van illegale vakantieverhuur. Kortom: allerlei zaken die de leefbaarheid van het Centrum moeten of op z'n minst zouden kunnen verbeteren.

bron: OIS

In het algemeen geldt dat hoger opgeleiden en mensen met een Nederlandse herkomst meer dan andere groepen bereid zijn om aan onderzoek mee te werken. Dit geldt ook voor de leden van het online bewonerspanel van OIS en voor de respondenten die via de open link aan het onderzoek

hebben meegewerkt. Verder geldt dat beide groepen waarschijnlijk meer dan gemiddeld betrokken zijn bij de stad. De methodes die zijn gebruikt om de data te verzamelen in het huidige onderzoek leiden maar gedeeltelijk tot een representatief beeld van alle Amsterdammers.

Participatie

Op verschillende manieren zijn bewoners en ondernemers betrokken bij het tot stand komen van het gebiedsplan. Natuurlijk wordt hierbij gebruik gemaakt van digitale kanalen zoals de online buurtenquête, de Stem van Centrum, facebook, twitter en de website, maar bewoners, ondernemers en niet te vergeten professionals zoals wijkagenten en buurtwerkers worden ook actief en direct benaderd om mee te denken. Voor de gebiedsagenda plan is dat gebeurd in reguliere buurt-overleggen zoals het Integraal Burgwallen Overleg en in verschillende buurt-overleggen die ad-hoc of op projectbasis plaatsvinden. Bij alle BIZ-verenigingen en winkelstraatmanagers is geïnventariseerd wat zij van belang vinden voor de gebiedsagenda. Buiten deze enigszins formele weg van participatie is er met nadruk ook een meer informele weg. De makelaars van de Gebiedsteams team zijn de 'ogen en oren' op straat en onderhouden goede banden met zeer veel betrokkenen in de buurten, zij zijn daar een 'bekend gezicht' en krijgen op die manier een schat aan informatie over wat betrokkenen belangrijk vinden voor hun buurten in het komende jaar (en daarna).

Stem van Centrum – in gesprek met de stadsdeelcommissie

Op maandag 17 september heeft de stadsdeelcommissie een Stem van Centrum avond georganiseerd. Op deze avond zijn door de stadsdeelcommissie 70 één op één gesprekken gevoerd met bewoners en ondernemers en hebben 13 bewoners en ondernemers "op de zeepkist" hun zorgen en ideeën met de stadsdeelcommissie gedeeld. Ook deze input is verwerkt.

Participatie en democratisering

Samen maken we Amsterdam. Bewoners hebben net zulke goede, zo niet betere, ideeën als het stadsbestuur. Wij streven naar een open en transparant bestuur, een naar buiten gerichte organisatie die open staat voor maatschappelijk initiatief en een gebiedsgerichte werkwijze. We voelen het als onze verantwoordelijkheid om de zeggenschap van bewoners te vergroten. Niet door nieuwe stelsels maar door met de stad het gesprek en debat aan te gaan over hoe dat kan. *(Bron: Coalitieakkoord: Een nieuwe lente, een nieuw geluid).*

De komende vier jaar werkt stadsdeel Centrum mee aan de ambitieuze agenda voor democratische vernieuwing van de stad. We ontwikkelen een programma waarbij geëxperimenteerd wordt met nieuwe vormen van participatieve en representatieve democratie. Het doel hierbij is dat bewoners en ondernemers een grotere zeggenschap krijgen over hun directe omgeving.

Een grotere zeggenschap over je eigen omgeving start met toegankelijke informatie. Stadsdeel Centrum zorgt er daarom voor dat alle inwoners en bewoners tijdig toegang krijgen tot belangrijke

informatie. Bewoners worden hierdoor in staat gesteld om beleid beter te volgen en gericht input te kunnen leveren.

Het versterken van participatie, wordt ingezet op vier manieren:

1. De besluitvorming over besteding van bepaalde middelen wordt bij bewoners zelf neergelegd. Hierbij gaat het om experimenten met buurtrechten en buurtbudgetten. Het stadsdeelbestuur kan (binnen kaders), in overleg met de buurt, besluiten over de bestemming. In 2019 starten we met een experiment buurtbudget.
2. Buurtinitiatieven krijgen alle ruimte en we onderzoeken hoe we deze beter kunnen ondersteunen. Hierbij kunnen de buurtinitiatieven een beroep doen op het fonds voor maatschappelijk initiatief en voor kleinschalige initiatieven op het budget buurtinitiatief van het stadsdeel zelf.
3. Experimenten met nieuwe manieren van communiceren en informatie ophalen. Het gaat hierbij om het ontwikkelen van nieuwe digitale platforms en apps om de mening van bewoners en ondernemers op te halen.
4. Meer nog dan nu worden bewoners en ondernemers betrokken bij planvorming en de ontwikkeling van nieuw beleid.

Gebiedsbeschrijving

Centrum-Oost omvat het zuidelijke deel van de Grachtengordel, de Weteringschans, de Nieuwmarktbuurt en Lastage, Centraal Station, de Weesperbuurt, de Plantagebuurt, het Oosterdok, de Kadijken en de Oostelijke Eilanden.

De Grachtengordel-Zuid en de Weteringschans zijn welgestelde woonbuurten met relatief veel hoogopgeleiden en hoge inkomens. In deze wijken liggen ook (inter)nationaal bekende uitgaanslocaties als het Rembrandtplein en het Leidseplein. Hier zijn drukte en overlast de belangrijkste aandachtspunten voor de leefbaarheid in de buurt. De Nieuwmarktbuurt en De Lastage vormen een overgangsgebied tussen de drukte op de wallen en Nieuwmarkt en de rustigere woonbuurten in de oostelijke binnenstad. De Weesperbuurt/Plantage is een ruimer opgezette wijk met meer groen. De Hortus en Artis trekken hier veel mensen naar toe. Daarnaast zijn de Universiteit van Amsterdam op het Roeterseiland en de vele overheidsdiensten rondom het Waterlooplein en de Weesperstraat belangrijke trekkers van studenten en werknemers. Oostelijke Eilanden is een stadsbuurt, gebouwd in de jaren '70 en '80 ten tijde van de stadsvernieuwing. De Kadijken zijn van eerder datum dan de Oostelijke Eilanden. Aan de uiterste oostrand staat het Funenpark, een nieuwbouwgebied met dure (koop)woningen, hier wonen veel gezinnen met kinderen (27%).

Prioriteit 1 Verbeteren van de leefbaarheid

Toerisme hoort bij het internationale karakter van Amsterdam en dat moeten we blijven koesteren. Maar tegelijkertijd worden de positieve kanten van het toerisme, als werkgelegenheid en inkomsten voor de stad, steeds meer overschaduwed door negatieve gevolgen. Overlast, drukte en afval maken dat de leefbaarheid van sommige buurten ernstig onder druk staat.

(Bron: Coalitieakkoord: Een nieuwe lente en een nieuw geluid)

Plan van Aanpak Rembrandtplein, Leidseplein en Wallen

In gebied Centrum Oost staat de leefbaarheid vooral onder druk in de uitgaansbuurten. In deze gebieden is veel overlast van groepen, dronken mensen op straat en horeca. Voor de uitgaansgebieden Rembrandt- en Thorbeckeplein (inclusief Reguliersbuurt), Leidsebuurt wordt in 2019 een integraal plan van aanpak gemaakt en vastgesteld. Het plan bevat maatregelen om op korte, middellange en lange termijn de leefbaarheid in de uitgaansgebieden structureel te verbeteren. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar meer inzet van reiniging, hosts en handhaving maar juist gezocht naar samenwerking met ondernemers en het overzichtelijker inrichten van de pleinen. Naast het Plan van Aanpak Uitgaanspleinen en Wallen wordt onderzoek gedaan naar fundamentele maatregelen tegen de drukte en overlast in de binnenstad.

Doelstelling 1.1 Minder overlast van personen-, groepen, horeca- en drugsoverlast

Centrum-Oost is, naast Centrum-West, het tweede drukste gebied van de stad. De verblijversdichtheidsindex is hoog en gestegen in de wijken rond de uitgaanspleinen Rembrandtplein en Leidseplein. Er is veel overlast, onder meer van groepen, dronken mensen op straat en horeca. *(Bron: Gebiedsanalyse 2017 Centrum Oost).*

Doelstelling 1.2 Minder overlast van activiteiten in de openbare ruimte die uitsluitend gericht zijn op toeristen en bezoekers

Ruim de helft van de respondenten in Centrum-Oost heeft wel eens overlast van personen in de buurt (55%). In de Weteringschans en Nieuwmarkt/Lastage ligt dit aandeel iets hoger, in de Oostelijke Eilanden/Kadijken en Weesperbuurt/Plantage iets lager. Daarbij gaat het dan volgens 35% van respondenten om overlast door toeristen. 13% geeft aan de meeste overlast te hebben van bezoekers van de horeca. Bekeken op buurtniveau wordt overlast door toeristen vooral ervaren in de Nieuwmarkt/Lastage (46%) en wordt overlast voor horecabezoekers vooral in de Weteringschans (22%) en Grachtengordel Zuid gemeld (26%). *(Bron: Online buurtenquête 2018)*

Doelstelling 1.3 Een schonere openbare ruimte

In de wijken met uitgaansgebieden (Grachtengordel-Zuid, Nieuwmarkt/Lastage en Weteringschans) stijgen de cijfers over vervuiling. *(Bron: Gebiedsanalyse 2017 Centrum Oost)*. Eén op de vijf respondenten geeft aan overlast van vuil op straat te ervaren. Bij overlast van vuil op straat gaat het om op verkeerde tijden aangeboden vuilnis (onder andere door toeristen/vakantieverhuur), de hoeveelheid afval van de horeca, zwerfvuil, het niet tijdig ophalen van het vuil of legen van containers of het gebrek aan deze containers. *(Bron: Online buurtenquête 2018)*.

In de binnenstad mogen bewoners hun vuilniszakken twee keer per week langs de kant van de weg zetten. Het stadsdeel kent per wijk verschillende ophaaltijden waarop het huisvuil kan worden aangeboden. Ruim de helft van de bewoners en ondernemers kent plaatsen in Centrum Oost waar afval buiten reguliere ophaaltijden geplaatst wordt (56%). Veel vuilniszakken worden open gepikt door vogels waardoor het vuil zich verspreidt. *(Bron: Online buurtenquête 2017)*

Doelstelling 1.4 Bewoners ervaren minder overlast van gebruikers van het water

De ergernis van bewoners over overlast op het water is de laatste jaren fors toegenomen. De open boten die in en rond het weekend met luide muziek door de binnenstad varen, zijn uitgegroeid tot één van de symbolen van de drukte discussie. Het aantal vergunde passagiersvaartuigen is de laatste drie jaar bijna verdriedubbeld en afhankelijk van juridische procedures kan dit aantal ook nog toenemen voor boten van boven de 14 meter. Er is een toenemend aantal klachten en rondom op- en afmeerlocaties ontstaan toeristische hubs. Daarnaast is er veel overlast van het "proppen", het op straat werven van klanten.

Prioriteit 2 Verduurzamen van de omgeving

Wij zijn de eerste generatie die de gevolgen van klimaatverandering merkt en de laatste generatie die er wat aan kan doen. Als we willen dat Amsterdam bij haar achthonderdste verjaardag nog altijd in blakende gezondheid verkeert, moeten we nu stevige keuzes durven maken. We streven ernaar om de groene koploper van Nederland en Europa te worden. Het vraagt dat we kiezen voor aardgasvrije wijken, voor verdere verduurzaming en energiebesparing en het verbeteren van de luchtkwaliteit. Juist omdat we de openbare ruimte met steeds meer Amsterdammers delen, moet die groen en gezond zijn. (Bron: *Coalitieakkoord: Een nieuwe lente en een nieuw geluid*)

Knowledge Mile

Het project Knowledge Mile Park (van Amstelplein, via Wibaut- en Weesperstraat naar de Valkenburgerstraat) moet de komende jaren uitgroeien tot een innovatief Amsterdamse stadspark met internationale allure. Door samenwerking van bewoners, ondernemers, onderzoekers, ambtenaren én studenten wordt stap voor stap een stadspark gerealiseerd met als doel om dakvlak, gevels en maaiveld te vergroenen. Doel is om samen te werken aan een duurzame stadsstraat van de toekomst. Zo worden in de Valkenburgerstraat de kansen voor geveltuinen geïnventariseerd en gesprekken met pandeigenaren op gang gebracht om in deze straat meer groen te realiseren.

Weteringpark

In september 2018 is ingestemd met het principebesluit om van het Weteringcircuit een park te maken. Dit kan door de rotonde recht te trekken en de belendende plantsoenen bij het plein te voegen. Dit principebesluit wordt nu uitgewerkt tot een concept Nota van uitgangspunten. Hiervoor worden vinden verschillende gesprekken plaats met belanghebbenden.

Doelstelling 2.1 De openbare ruimte is beter ingericht om de verwachte wateroverlast, droogte en hittestress op te vangen

De Weesperbuurt/Plantage is een ruimer opgezette wijk met meer groen. De Hortus en Artis trekken hier veel mensen. Over het groen in de Nieuwmarkt/Lastagebuurt zijn bewoners niet erg te spreken (5,7). (Bron: *Gebiedsanalyse 2017 Centrum Oost*). In de online buurtenquête wordt door de respondenten aangegeven dat de omgeving op dit moment vooral versteend is in plaats van groen. (Bron: *Online buurtenquête 2018*) In een versteende omgeving zoals de Nieuwmarkt/Lastagebuurt draagt groen bij aan een prettige leefomgeving waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Er valt extra winst te behalen door bij de aanleg (en beheer) ook de vraag te stellen welke bijdrage dit groen kan leveren aan een stad die voorbereid is op klimaatveranderingen. Door steen te vervangen voor groen kan wateroverlast beperkt worden. Groen biedt schaduw bij zeer warme weersomstandigheden. In de toekomst worden meer oplossingen verwacht.

Doelstelling 2.2 Het verminderen van het aantal (vervuilende) vervoersbewegingen voor een betere luchtkwaliteit

De gemiddelde stikstofdioxide concentratie, een maat voor luchtkwaliteit, in dit gebied is 31 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Dit is onder de Europese norm van 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Er is een aantal buurten in dit gebied waar door de GGD en RIVM op meetpunten een stikstofdioxide concentratie van 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ of hoger wordt geconstateerd. Dit doet zich voor op de volgende plekken: Prins Hendrikkade (naar verwachting opgelost in 2019 door in gebruik nemen van de Noord/Zuidlijn), Valkenburgerstraat, Weesperstraat en het Jonas Daniël Meijerplein. Door vermindering van dieselveerkeer kan de luchtkwaliteit verbeterd worden. Het terugdringen van het aantal verkeersbewegingen draagt hier ook aan bij. Er zijn geen overschrijdingen van de normen voor fijnstof.

Doelstelling 2.3 Meer (volledig uitstootvrij) goederenvervoer over het water voor een betere luchtkwaliteit

Amsterdam is een waterstad. Rond de 35% van het oppervlak van de stad bestaat uit water. Met jaarlijks zo'n 4,8 miljoen bezoekers is de rondvaart door de grachten en over het IJ één van de meest bezochte attracties van het land. Op het IJ krioelt het van de binnenvaartschepen, veerponten en cruiseschepen. De grachtengordel is UNESCO-werelderfgoed. De grachten worden op zomerse dagen druk bevaren door pleziervaartuigen. De verdere groei van het aantal bewoners en bezoekers zorgt voor meer druk op de openbare ruimte en dus ook op het water en de oevers. (Bron: *Watervisie Amsterdam 2040*) Er is potentie voor vervoer over water voor met name bouwmaterialen, zakelijke afvalstromen en drankenleveringen aan de horeca. Deze goederenstromen zijn samen verantwoordelijk voor ongeveer 30 procent van de vrachtwagens in de Amsterdamse binnenstad (Bron: *Artikel Logistiek 2016*)

Doelstelling 2.4 Het verduurzamen van de gebouwde omgeving

Amsterdam heeft samen met Nuon, Alliander/Liander, de corporaties en het Rijk een Citydeal gesloten. Dit is een samenwerkingsprogramma voor een stad zonder aardgas, mét CO₂-arme warmtevoorziening in 2050 en met het omzetten van 100.000 bestaande woningen naar een aardgasloze energievoorziening tussen 2018 en 2040. Daarvoor worden eerst proefprojecten gedaan, ook in Centrum. De gemeente voert bewustwordingscampagnes en ondersteunt initiatieven uit de buurt.

Prioriteit 3 Meer ruimte voor voetgangers en fietsers

Niemand kan er om heen, het wordt steeds drukker in de stad. De stad slibt langzaam dicht. Fietsers en voetgangers hebben te weinig ruimte. Het is tijd voor echte keuzes, waarin we voorrang geven aan voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer en waarin Amsterdam autoluw wordt. (Bron: Coalitieakkoord: Een nieuwe lente en een nieuw geluid)

Fietsenstallingen

In het kader van de pilot Gastvrij en Veilig Rembrandtplein is in 2017 besloten om de geparkeerde fiets grotendeels te verwijderen van het Rembrandtplein, het Thorbeckeplein en omliggende straten. In de omgeving van het Rembrandtplein kan daadwerkelijk aan ruimte gewonnen worden voor de voetganger als een fietsenstalling wordt gemaakt onder het Rembrandtplein. In 2019 wordt het besluit genomen of de garage al dan niet wordt aangelegd.

In het project van Weteringcircuit naar Weteringpark wordt gemonitord of het aantal fietsen niet te explosief groeit als gevolg van de Noord-Zuid-lijn. Zo ja, dan wordt onderzocht of daar een ondergrondse fietsenstalling gerealiseerd kan worden.

Doelstelling 3.1 Er rijden minder auto's in de binnenstad

Een groot deel van de openbare ruimte wordt ingenomen door gemotoriseerd verkeer. Vooral in de gebieden die nooit voor de auto zijn bedoeld (19e-eeuwse wijken, de oude binnenstad). Willen we de stad leefbaar en toegankelijk houden, dan moeten we juist de ruimte geven aan spelen, groen en verblijven en moeten we ons zoveel mogelijk verplaatsen met (ruimte)efficiëntere vormen van vervoer. Een belangrijke keuze is om de footprint van de auto in de stad te verkleinen. Iets meer dan de helft van de ondervraagde bewoners in Centrum-Oost heeft een auto (54%), in de Grachtengordel Zuid ligt dit aandeel beduidend hoger, namelijk op 65% terwijl dat in de

Nieuwmarkt/Lastage 48% is. De helft van de bewoners heeft in het afgelopen jaar moeite gehad met het vinden van een vrije parkeerplaats in hun buurt: 49% van de 1041 bewoners met een auto in Centrum-Oost geeft dit aan. Aan de 159 bewoners die bereid zijn verder weg te parkeren is gevraagd tot hoe ver ze hun auto maximaal willen parkeren ten behoeve van een verbetering van de openbare ruimte in de buurt. Vier van de tien van deze bewoners in Centrum-Oost zijn bereid hun auto in een aangrenzende buurt te parkeren, 14% doet dat liever in een straat in de eigen buurt en een nagenoeg even groot deel wil wel in een ander stadsdeel binnen of buiten de ring parkeren. (Bron: *Online buurtenquête 2018*) 24% van de bewoners van Centrum-Oost heeft een auto.

Doelstelling 3.2 Meer autoluwe of autovrije fietsstraten en fietsroutes waardoor een uitgebreid en logisch fietsnetwerk ontstaat

De ruimte voor fietsers knelt en leidt tot stress en de drukte vooral tijdens de spits neemt de drukte vervelende vormen aan. Door de groei en de verdichting van de stad is de opgave op het gebied van bereikbaarheid en leefbaarheid urgent. Het aantal verplaatsingen neemt de komende jaren fors toe: zonder ingrijpen gaat het vooral voor fietsers onveilig en oncomfortabel worden en komt de verbondenheid met de regio onder druk te staan. (Bron: *Kernboodschap Autoluw*)

Doelstelling 3.3 Beter benutten van bestaande voetgangersruimte door aanpassingen van beleidsregels, openbare ruimte en handhaving

De loopruimte voor voetgangers wordt overwegend als onvoldoende (26%) of matig (26%) beoordeeld in Centrum-Oost. Vooral in de Grachtengordel Zuid is het slecht gesteld met de ruimte voor voetgangers: 31% beoordeeld die als voldoende tot uitstekend, terwijl dat op de Oostelijke Eilanden/Kadijken 70% is. De meest genoemde redenen waardoor de ruimte voor voetgangers wordt beperkt zijn de inrichting van de straten (bijvoorbeeld smalle stoepen: 57%), de geparkeerde fietsen (56%), geparkeerde scooters, brommers en motoren (51%), en de grote groepen mensen die in de buurt worden rondgeleid (43%). In de Nieuwmarkt/Lastage geeft 63% deze reden op. Daarnaast noemt 28% van de ondervraagden de belemmering van de loopruimte door horecaterrassen. (Bron: *Online buurtenquête 2018*)

Doelstelling 3.4 Meer voetgangersruimte ten koste van ruimte voor de auto door herinrichtingen

In Centrum-Oost is het de afgelopen jaren drukker geworden, met name in de Grachtengordel-Zuid. Grachtengordel-Zuid is het drukste deel, in dit deel liggen de drukbezochte uitgaanspleinen Rembrandtplein en Thorbeckeplein, de Bloemenmarkt, Reguliersbreestraat, de Munt en winkelgebied Leidsestraat. De verblijversdichtheidindex is hier tussen 2014 en 2016 sterk toegenomen van 469 naar 521 (Amsterdam gemiddeld: 108). De Weteringschansbuurt, met het Leidseplein, scoort 421 op de verblijversdichtheidsindex. De toename van verblijvers is hier wat minder sterk (403 in 2014). In de Nieuwmarkt/Lastage is de verblijversdichtheid nauwelijks

toegenomen en ligt nu op 145. In de Weesper/Plantage buurt is het wat rustiger, hier is de verblijversdichtheid wel wat meer toegenomen (van 119 naar 131). De Oostelijke Eilanden/Kadijken is een rustige wijk gebleven (64). (Bron: Gebiedsanalyse 2017 Centrum Oost)

Prioriteit 4 Behouden van een gemengd woon- en werkmilieu

De Amsterdamse woningmarkt kookt over. Als gevolg daarvan stijgen de prijzen en staan steeds meer mensen in de rij. Vooral mensen met een laag inkomen en mensen met een middeninkomen komen er op de woningmarkt nauwelijks tussen. Het verdelen van een toenemende schaarste vraagt om regulering; om meer grip van de gemeente op de woningmarkt. (Bron: Coalitieakkoord: *Een nieuwe lente en een nieuw geluid*)

Nieuwe Uilenburgerstraat 29-59

Het terrein en de gebouwen aan de Nieuwe Uilenburgerstraat 29-59 worden herontwikkeld tot een wooncomplex met senioren als exclusieve doelgroep. Ook komt er een ondersteunende voorziening die bij voorkeur ook beschikbaar is voor de buurt.

Doelstelling 4.1 Meer woningen geschikt voor ouderen

Bestaande woningen zijn vaak niet geschikt voor ouderen. Centrum Oost vergrijsst sneller in vergelijking met de rest van de stad. Het aandeel 65-plussers neemt naar verwachting toe van 14% in 2017 tot 18% in 2025. Centrum-Oost telt minder nultredewoningen (woningen die zonder trap zijn te bereiken en waarvan alle vertrekken gelijkvloers liggen) dan gemiddeld in de stad (19% versus 26%). Vier op de tien huishoudens vindt hun woning geschikt om oud in te worden, vergelijkbaar met het gemiddelde in de stad (37% versus 40%). Met name in de Grachtengordel-

Zuid en de Weteringsschans is het aandeel nultredewoningen laag (8%-10%). Op de Weteringsschans geven daarnaast weinig huishoudens aan dat de woning geschikt is om oud in te worden (28%). Dit geldt ook voor 65+ers (32%). Toch geeft maar 4% van de 65+ers aan te willen verhuizen. *(Bron: Gebiedsanalyse 2017 Centrum Oost)*

Doelstelling 4.2 Minder vakantieverhuur van woningen zodat woningen daadwerkelijk als woning worden gebruikt

Per 100 woningen staan er 6 adressen aangeboden op AirBnB en soortgelijke platforms. Dit is hoger dan gemiddeld in de stad (4 per 100 woningen). Het aanbod is wat groter in de Grachtengordel-Zuid en de Weteringsschans (beide 8 per 100 woningen), dit zijn wijken met meer koopwoningen waardoor de mogelijkheden hier groter zijn. *(Bron: Gebiedsanalyse 2017 Centrum Oost)*.

Centrum zet het langjarige programma "wonen boven bedrijven" onverminderd voort. Het stadsdeel wil ook andere maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat woningen ook daadwerkelijk als woning worden gebruikt.

Doelstelling 4.3 Het behouden en realiseren van een gemengde woningvoorraad per buurt

Er staan ruim 25.000 woningen in Centrum-Oost. De woningvoorraad is redelijk gelijk verdeeld over koop (32%), corporatie (36%) en particuliere huur (32%). De helft van de woningen heeft een sociale huur. De gemiddelde huur in de vrije sector neemt wel sterk toe, van €1077 in 2011 naar €1306 in 2015 (gemiddeld in Amsterdam €1123). De gemiddelde WOZ-waarde is met €4126 per vierkante meter zeer hoog (gemiddeld €3200 in de stad). In de Oostelijke Eilanden en de Nieuwmarktbuurt staan relatief veel corporatiewoningen (meer dan 60%). Op Kattenburg zelfs meer dan 80%. In Grachtengordel-Zuid zijn bovengemiddeld veel woningen met een hoge huur. *(Bron: Gebiedsanalyse 2017 Centrum Oost)*

Doelstelling 4.4 Meer maatschappelijke voorzieningen voor bewoners

Vanuit de sociale basis worden in alle wijken bepaalde voorzieningen noodzakelijk geacht voor het goed functioneren van de dragende samenleving en die toegankelijk zijn voor alle bewoners. *(Bron: Stedelijk kader Afspraken basisvoorzieningen in de stadsdelen 2017-2018)*. Maatschappelijke voorzieningen (zowel fysiek als in de vorm van activiteiten) dragen bij aan het versterken van het gebied of wijk waar men woont. Een sterke samenleving met veel actieve bewoners en organisaties levert een belangrijke bijdrage bij aan het welzijn van bewoners en de leefbaarheid in de buurt.

Prioriteit 5 Verbeteren en versterken van de buurteconomie

We willen de lokale en buurteconomie versterken en investeren in de positie van het Midden en Klein Bedrijf. We willen het instrumentarium om leegstaande winkels tegen te gaan verder uitbreiden. Als het nodig is benutten we de mogelijkheid om strategisch vastgoed in te zetten. We hebben aandacht voor de verdwijnende functie van markten en kijken hoe we die kunnen versterken. *(Bron: Coalitieakkoord: Een nieuwe lente en een nieuw geluid)*

Nieuwe besluiten markt Waterloo plein

In 2019 zal de herinrichting van het Waterloo plein van start gaan. De markt zal tijdens de werkzaamheden op wisselende plekken rond het stadhuis staan, zodat de herinrichting van het plein gefaseerd plaats kan vinden. In 2019 worden ook de besluiten over de vernieuwde markt genomen (instellingsbesluit, inrichtingsbesluit en marktreglement) met als inzet behoud van de breed gewaardeerde kenmerken van deze historische markt, zodat deze ook in de toekomst interessant is voor Amsterdammers en bezoekers van de stad.

Doelstelling 5.1 Een meer divers winkelaanbod

In 2016 doet 56% van de bewoners hun dagelijkse boodschappen in hun eigen gebied (net als in 2014) en 15% voor niet-dagelijkse boodschappen. Dit is relatief laag, veel bewoners winkelen buiten Centrum-Oost (bijv. in Centrum-West). *(Bron: Gebiedsanalyse 2017 Centrum Oost)*. Uit de enquête blijkt dat de meeste behoefte is aan brood- en banketwinkels, 60% van de ondervraagden die niet tevreden zijn over het winkelaanbod in de buurt in Centrum-Oost wil graag zo'n zaak in de buurt. Op de Oostelijke Eilanden/Kadijken is er veel behoefte aan een drogisterij (58%). Het verschil

tussen huidige en gewenste situatie is vooral in de Nieuwmarkt/Lastage buurt het grootst. Respondenten geven aan dat er beslist geen winkels die op toeristen gericht zijn bij mogen komen. (*Bron: Online buurtenquête 2018*). De gemeente richt zich vooral op het tegengaan van detailhandel in toeristische producten.

Doelstelling 5.2 Betere aansluiting van markten en de straathandel op de behoefte van de Amsterdammers

Variatie in het aanbod is een belangrijke factor in het functioneren van markten. Cruciaal is dat de samenstelling en kwaliteit van het marktaanbod in afstemming zijn met de wensen van consumenten. In sommige buurten is dat het aanbieden van exclusieve producten van een hoge kwaliteit, terwijl op andere plaatsen prijs een belangrijke(re) factor is. Ook blijkt dat variatie (in het eetbare productaanbod) van grote invloed is op de waardering van de betreffende markt. Hoe meer variatie, hoe leuker men de markt vindt. In de binnenstad bestaat een breed scala aan periodieke markten met een aanbod van niet-dagelijkse artikelen, zoals boeken, platen, kunst, antiek en curiosa. Denk aan het Waterlooplein, Nieuwmarkt en de plantenmarkt op het Amstelveld. Deze gespecialiseerde non-food themamarkten dragen in potentie bij aan de gewenste hoogwaardigheid en diversiteit van het detailhandelsaanbod. De markten op het Waterlooplein en Nieuwmarkt worden door bezoekers beoordeeld met een 7,7 en een 7,8. (*Bron: Onderzoek markten 2017*)

Prioriteit 6: Het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid op de Oostelijke Eilanden

In de afgelopen hebben zich in de wijk Oostelijke Eilanden een aantal ernstige geweldsincidenten voorgedaan. Naar aanleiding van het schietincident op Wittenburg is een intensieve aanpak gestart op de Oostelijke Eilanden, in samenwerking tussen gemeente, politie en OM. De gebeurtenissen hebben een grote impact gehad op de wijk: gevoelens van onveiligheid en wantrouwen naar instanties kwamen naar boven en tegelijkertijd namen veel bewoners initiatieven om de binding met de buurt te versterken en leefbaarheid te verbeteren. Door de intensieve aanpak zijn professionals in de wijk nauwer gaan samenwerken. Het is van belang deze positieve energie vast te houden en te benutten voor een structurele verbetering van de leefbaarheid op de Oostelijke Eilanden. Daarom is vanaf september 2018 de aanpak Oostelijke Eilanden overgegaan naar een meer structurele aanpak van veiligheid en leefbaarheid in de buurt, onder regie van stadsdeel Centrum.

Wittenburgerplein

In 2019 wordt met kleine ingrepen geprobeerd de levendigheid op het Wittenburgerplein te vergroten. In 2018 en 2019 staan er tijdelijk een bloemenkraam, een viskraam en een koffiekraam op het plein. In 2019 wordt de studie naar mogelijke bebouwing op het Wittenburgerplein afgerond.

Doelstelling 6.1 Meer kansen jeugd en jongeren

In vergelijking met andere buurten van Centrum wonen er op de Oostelijke Eilanden veel jongeren. De buurt is erg betrokken bij hun toekomst en wil graag dat er voldoende positieve activiteiten voor hen zijn. Er zijn zorgen in de buurt dat een deel van de jongeren anders vatbaar is voor negatieve invloeden en te gemakkelijk benaderd kunnen worden voor criminele activiteiten. Bijna twee derde van de ondervraagden van de Oostelijke Eilanden ziet wel eens rondhangende jongeren in de buurt (64%). (*Bron Online buurtenquête 2018*) In een deel van de buurt wordt hiervan geregeld overlast ervaren. In 2018 is daarom de groepsaanpak voor overlastgevende jongeren uitgebreid. De inzet voor de inzet voor jongeren van de Oostelijke Eilanden is primair positief en gericht op de toekomst. Tegelijkertijd zal ook in 2019 aandacht nodig blijven voor de groep die hiermee niet bereikt wordt.

Doelstelling 6.2 Meer sociale veiligheid door verbetering van de fysieke omgeving

De gemeente heeft een verkenning uitgevoerd naar de ontwikkelkansen voor de Oostelijke Eilanden. Deze verkenning had verschillende aanleidingen: het schietincident, maar ook de wens om de bestaande buurten te verbinden aan nieuwe ontwikkelingen in de omgeving, zodat de huidige bewoners hier ook van kunnen profiteren. De meest kansrijke maatregelen zijn voor een deel in 2018 uitgevoerd en worden in 2019 uitgevoerd en dragen bij aan een van de subdoelen van de integrale aanpak: het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in de buurt. *Bron: Ontwikkelmogelijkheden Oostelijke eilanden, september 2018*)

Doelstelling 6.3 Vergroten van het vertrouwen van de bewoners in elkaar en in de overheid

Naar aanleiding van de incidenten hebben bewoners aangegeven dat er een te grote afstand is ontstaan tussen (delen van) de buurtbewoners en de publieke instanties, zoals gemeente en woningcorporaties. Daarnaast ervoeren bewoners dat verschillende groepen teveel langs elkaar heen leven. Het vergroten van vertrouwen in elkaar, professionals en gemeentelijke overheid is daarom van belang. Dit zal naar verwachting ook bijdragen aan de bereidheid om overlast en criminaliteit te melden.

Prioriteit 7: Voorsorteren op de groei van de stad

De groei van de stad zal een grote impact hebben op de oostelijke binnenstad. De brug over het IJ en de ontwikkeling van de Sluisbuurt zal tot veel meer passanten en bezoekers leiden. Daarnaast staat nog een aantal belangrijke bouwontwikkelingen op stapel, zoals op Oostenburg, op het Zeeburgerpad en eventueel Oosterbeer. In 2018 heeft Defensie besloten om, anders dan oorspronkelijk het plan was, het Marineterrein toch niet helemaal te verlaten. Als gevolg daarvan zal voor het Marineterrein eerst worden onderzocht welke ontwikkelmogelijkheden er zijn. Daarna zullen ook de gevolgen van de ontwikkelingen op het Marineterrein nader onderzocht kunnen worden.

Doelstelling 7.1 Meer inzicht in de effecten van de ontwikkelingen van de groei van de stad

In de komende twee jaar worden vooral onderzoeken gedaan naar de mogelijke gevolgen van de groei. Onderzocht moet worden wat de gevolgen van Sprong over het IJ zijn voor het aantal fietsers in de Kattenburgerstraat en ook in de Valkenburgerstraat en hoeveel extra fietsverkeer wordt verwacht in de Czaar Peterstraat na realisatie van de fietsbrug uit de Sluisbuurt. Daarnaast moeten de sociaal-maatschappelijke gevolgen onderzocht worden van de groei van het gebied. Zijn er nieuwe winkels en maatschappelijke en culturele voorzieningen nodig en wat betekent de stedelijke verdichting voor de grote groep mensen die nu nog in de sociale woningbouw wonen?